

Rabobank

Rabobank Food & Agri

Kwartaalbericht Zuivel Q1 2016

Eerst herstel zuivelbalans, dan betere melkprijzen

In het laatste kwartaal van 2015 gingen de melkprijzen niet verder onderuit. Evenmin was er daadwerkelijk herstel. De melkprijs bleef weliswaar onder de € 30,- per 100 kg, maar gemiddeld over 2015 bleef het prijsniveau in Nederland daarboven. Voor het komende kwartaal verwachten we in de EU geen dalende productie. Door de lage prijzen en slechte weersomstandigheden neemt de melkproductie in Nieuw-Zeeland en Australië wel af. Ook in de VS en Zuid-Amerika daalt de productie door de lagere prijzen. Hiertegenover staat import vanuit landen die anders niet op de markt zijn. Door deze ontwikkelingen blijven in Nederland in het volgende kwartaal de prijzen naar verwachting op het huidige niveau, zowel van basiszuivelproducten als van melk. Herstel van liquiditeitsruimte laat daarmee nog op zich wachten.

Terugblik: Onveranderd lage prijzen, hoger melksurplus, gestegen handelsvolumes

Zoals verwacht vertoonden de prijzen van basiszuivelproducten in het vierde kwartaal van 2015 nog geen teken van herstel.

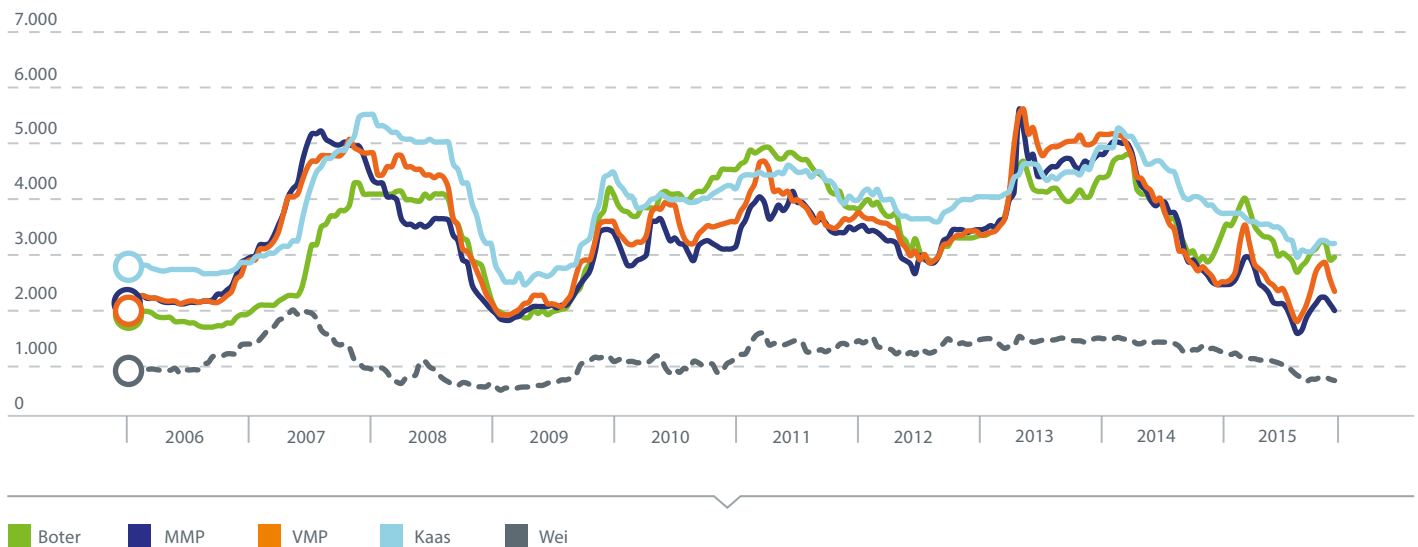
De prijzen schommelden wat, maar eindigden ongeveer op hetzelfde niveau als het vorige kwartaal (in dollars uitgedrukt). De prijzen lagen zo'n 20 tot 50% onder het gemiddelde over de laatste drie jaar (zie grafiek 1).

De totale melkproductiegroei in de belangrijkste exportregio's liep terug tot 1,1% over de maanden augustus t/m oktober in vergelijking met dezelfde periode het jaar daarvoor. Dat is een minder sterke daling dan verwacht. In het grootste deel van het zuidelijk halfrond nam de groei in melkproductie deze periode af. In Nieuw-Zeeland daalde de melkproductie zelfs met 3,7%. In de VS steeg de melkproductie nog licht met 0,5%. Daarentegen zien we in de EU nog een melkproductiegroei van 2,8% over dezelfde periode, met in de maand oktober zelfs een stijging van 3,5%. Sinds de afschaffing van de melk-quotering in april produceerde de EU 2,5% meer melk. De extra 2,2 miljoen ton melk over de afgelopen zeven maanden kwam vooral uit Ierland (0,65 miljoen ton) en Nederland (0,62 miljoen ton). De gemiddelde melkprijs in de EU steeg in oktober naar € 30,49 per 100 kg in vergelijking tot € 29,72 in augustus. In de regio zijn wel grote verschillen zichtbaar.

China en Rusland kwamen nog altijd niet terug op de markt. Samen importeerden ze 17% minder in de maanden augustus t/m oktober in vergelijking tot het jaar daarvoor. In het kwartaal daarvoor was deze lagere import nog 27% minder vergeleken met dezelfde periode vorig jaar.

Grafiek 1

Prijzontwikkeling basiszuivelproducten in USD/ton (FOB Oceanië) t/m november 2015

Bron: USDA, Rabobank

MMP = magere melkpoeder, VMP = volle melkpoeder, kaasnotering betreft Cheddar, wei is FOB West-Europa.

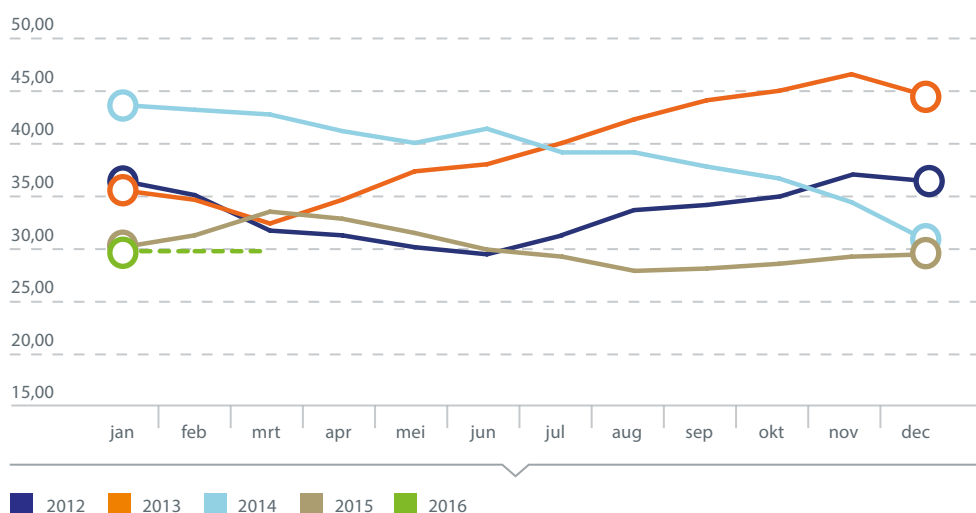
Daarnaast verminderde de koopkracht van de olie-exporterende regio's door een verdere daling van de olieprijsen. De lage prijzen zorgden er echter ook voor dat de handelsvolumes van de overige importeurs met 8% stegen over de maanden augustus, september en oktober van 2015. Landen als Zuid-Soedan, Burundi en Afghanistan lieten bijvoorbeeld een flinke importgroei zien. Het totale handelsvolume nam in deze periode met 3,2% toe. Er is geen sprake van verdere voorraadvorming.

Ontwikkeling: Nederlandse melkprijzen stabiel

In het laatste kwartaal van 2015 bleef de melkprijs min of meer stabiel. Deze lag gemiddeld op € 29,3 per 100 kg melk. Dit is ongeveer 14% lager dan in dezelfde periode vorig jaar. Over heel 2015 is de gemiddelde melkprijs € 30,3 per 100 kg melk, exclusief winstuitkering en weidetoeslag. Hiermee kwam de melkprijs niet zo extreem laag uit als diverse berichten eerder dit jaar deden vermoeden. Belangrijke reden voor het uitblijven van herstel is de toegenomen mondiale productie. Ook Nederland had hierin een aandeel; in oktober is in Nederland circa 11% meer melk geproduceerd ten opzichte van een jaar eerder. De consumptie in Nederland, maar ook in Europa, neemt maar mondjesmaat toe. Daarnaast blijft export naar Rusland en China tegenvallen. Hierdoor was er een te groot aanbod en een te lage vraag. De vraag is net genoeg om een grote voorraadvorming te voorkomen, maar er zijn nog steeds voorraden. Als gevolg van het uitblijven van evenwicht in vraag en aanbod bleven melkprijzen in het laatste kwartaal van 2015 nog steeds vrij laag. In onderstaande grafiek staat hoe de melkprijs zich in de afgelopen jaren ontwikkelde. Seizoenstoelagen zijn in de melkprijs opgenomen.

Grafiek 2
Ontwikkeling melkprices in Nederland, met verwachting voor Q1 2016

Bron: FrieslandCampina, DOC, Cono, Bel Leerdammer, Deltamilk en Nemelco (gewogen gemiddelde) en de Rabobank.

Op basis van 700.000 kg melk, 4,41% vet, 3,47% eiwit, excl. 5,374% BTW, incl. seizoenheffing en -toeslag, kwantumtoeslag en heffing PZ, excl. Prestatietoeslag, weidepremie en nabetalings.
Derde kwartaal 2015 zijn de verwachte voorschotmelkprices volgens de Rabobank.

Vooruitblik: nog geen marktevenwicht

In het vorige Kwartaalbericht voorspelden we nog een daling van 0,6% in de melkproductieontwikkeling in de belangrijkste exporterende regio's in de eerste 6 maanden van 2016. Inmiddels hebben we die daling bijgesteld naar 0,1%. De melkproductie in Nieuw-Zeeland zal sterk afnemen door een combinatie van slecht weer en lage melkprices. In de overige landen op het zuidelijk halfrond en in de VS verwachten we een geringe daling van de melkproductie. In de EU voorzien we een toename van de melkproductie van 1,9% in het eerste halfjaar van 2016. Dit is het gevolg van recente investeringen en marges die onvoldoende onder druk staan.

Met het oog op een bescheiden consumptiegroei in de exportregio's zullen de voor export beschikbare volumes met 4% dalen in de eerste helft van 2016. Dit alles leidt dan tot een aanscherping van de markt. Maar eerst moeten de overtollige voorraden opgemaakt worden. We verwachten dat het voorraadniveau halverwege volgend jaar weer normaal zal zijn. Prijsherstel voorzien we niet eerder dan aan het eind van het tweede kwartaal. Het prijsplafond wordt mede bepaald door de ontwikkelingen op de valutamarkt, de minder prominente rol van China (als best betalende importeur) en de afhankelijkheid van andere kopers.

Verwachtingen voor het eerste kwartaal van 2016

Door het uitblijven van prijsherstel van basiszuivelproducten, zal ook de melkpreis in Nederland in het eerste kwartaal van 2016 niet herstellen. Naar verwachting blijft de melkpreis op het huidige niveau rond de € 30,- per 100 kg melk. Hiermee zit de melkpreis weer bijna op hetzelfde niveau als begin 2015. Een stijging van de melkproductie in Nederland ten opzichte van 2015 ligt waarschijnlijk wel in het verschiet. Dit is het gevolg van de productietoename na het verdwijnen van de melkquotering. Naar verwachting zal als gevolg van het invoeren van fosfaatrechten het aantal melkkoeien in 2016 moeten gaan afnemen.

Herstel van de economie in Europa, de gunstige verhouding tussen de euro en de dollar en het vermogen om nieuwe markten in Azië en Afrika aan te boren, beïnvloeden de ontwikkeling van de melkprijzen behoorlijk. Door een goede uitgangspositie op deze onderdelen daalt de Nederlandse melkprijs niet onder het huidige niveau. In de loop van 2016 zullen melkprijzen herstellen. Op langere termijn blijft de vraag naar zuivel op mondiaal niveau met zo'n 2% per jaar groeien. Hierdoor houdt de Rabobank vertrouwen in de zuivelmarkt.

Prijsverwachtingen	eerste kwartaal 2016
Basiszuivelproducten internationale markt	↔
Nederlandse melkprijs	↔

Legenda: ↑ opwaartse trend ↔ stabiele trend ↓ dalende trend

Bron: Rabobank

Liquiditeit van melkveehouders

De melkprijs zakte in 2015 niet ver onder de € 30,- per 100 kg melk. Met allerlei toeslagen en nabetalingen komt de melkprijs bij de meeste zuivelverwerkers uit rond de € 31,- tot 33,- per 100 kg melk. De melkprijs komt hierdoor vrij dicht bij de begrotingsuitgangspunten voor de langere termijn uit. Uiteindelijk bleek een groot deel van de melkveehouders in staat hun liquiditeitspositie enigszins acceptabel te houden. De melkveehouderij in Nederland toont hiermee haar veerkracht. Naar verwachting blijven kosten voor zowel krachtvoer als ruwvoer de komende tijd op het huidige (lage) niveau. Ook dit draagt bij aan een acceptabele liquiditeitspositie. Wel wordt nu ervaren dat de financiële ruimte, die her en der nog aanwezig was, steeds krappere wordt. De afnemende financiële ruimte brengt met zich mee dat veel investeringen niet vanuit de rekeningcourant kunnen plaatsvinden. Investeren doen vanuit de rekeningcourant kan alleen wanneer er voldoende ruimte blijkt uit de liquiditeitsbegroting over 2016.

Meer informatie

Het kwartaalbericht Zuivel Q1 2016 heeft een tijdshorizon van drie maanden en is gebaseerd op het Rabobankrapport 'Global Dairy Quaterly december 2015'. Voor meer informatie over dit rapport kunt u contact opnemen met uw accountmanager van de Rabobank of met de samenstellers van dit Kwartaalbericht Zuivel Q1 2016.

Contactgegevens auteurs

Jan van Beekhuizen
jan.van.beekhuizen@rabobank.nl

Kevin Bellamy
kevin.bellamy@rabobank.com